

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination

July-2025 (OLD COURSE)

SANSKRIT: P22 VYAKARAN(CORE - 22)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો. (૦૭)

Que-1 (A) Translate any one of the following passages. (07)

- (૧) અસ્તિ કસ્મિશ્ચિદ્ વનોદેશે કરાલ કેસરો નામ સિંહઃ પ્રતિવસતિ સ્મ । તસ્ય ચ ધૂસરકો નામ શૃગાલઃ સદૈવાનુયાયા પરિચારકોઽસ્તિ । અથ કદાચિતસ્ય હસ્તિનો સહ યુધ્ધમાનસ્ય શરિરે પ્રકાશઃ સમ્જાતાઃ । યેન સઃ પદમેકમયિ ચલિતું ન શક્નોતિ । તસ્યા ચલનાચ્ચ ધૂસરકઃ ક્ષુલ્કામકણ્ઠો દોર્બલ્યં ગતઃ । અથાન્ય સ્મિન્નહનિ ધૂસરકસ્તમચોચત- સ્વામિન્ બુભુક્ષ્યા પીડીતો અહમ પદાત્પદમપિચલિતુમ્ ન શક્નોમિ । તત્કથં તે શુશ્રૂષાં કરોમિ ? સિંહ આહે- ભો ગચ્છાન્વેષયન્ કિન્ચિત્ સત્ત્વં યેનેમામવસ્થાં ગતોઽપિ વ્યાપાદયમિ । તદાકર્ણ્ય શૃગાલો અન્વેષયન્ ક્વચિત્ સમીપવર્તિનં ગ્રામમાસાદિતવાન્ ।
- (૨) એકઃ મૂષકઃ આસીત્ । તસ્ય નામ હિરણ્યકઃ આસીત્ । હિરણ્યકઃ પ્રતિદિનં જનાનાં વસ્ત્રાણિ કર્તયતિ । સ આપણે સ્વૈર સર્વં ખાદતિ । એકદા સઃ કુટીરે પ્રાવિશત્ । તત્ર જયંતઃ નામ બાલકઃ અવસત્ । હિરણ્યકઃ તસ્ય પુસ્તકં અકર્તયત્ । જયંતઃ અરોદીત્ । સઃ પિતરમ્ અવદત્ , તાતઃ ! મમ પુસ્તકં મૂષકઃ અકર્તયત્ । અઘુના અહમ્ કથં પઠિષ્યામિ ? મહ્યં નવં પુસ્તકં આનયતુ । પિતા અવદત્ પુત્રકઃ ! વયં દરિદ્રાઃ સ્મ નવં પુસ્તકં ક્રેતું અધુના ધનં નાસ્તિ । એતત્ શ્રુત્વા જયંતઃ દુઃખિતઃ અભવત્ । સઃ અચિન્તયત્ 'અહં નિત્યં પાપં કરોમિ । ક્ષેત્રેષુ કૃષીવલાનાં ધાન્યં ખાદામિ ।'

પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. (૦૭)

Que-1 (B) Translate any one of the following passages in to Sanskrit. (07)

- (1) હે દમયંતી ! નળ નામનો નિષધ દેશનાં રાજા છે. જો તું તેની પત્ની થાય તો તારો જન્મ સફળ થાય. તું સ્ત્રીઓમાં રત્ન છે, અને નળ પુરુષોમાં રત્ન છે. વિશિષ્ટ એવી તારો વિશિષ્ટ નળની સાથે સંગમ ગુણવાળો થાય. 'બે સમાન વ્યક્તિઓનો વિવાહ અને વિવાહ શોભે છે. એમ નીતિ જાણનારા કહે છે. તેથી તું મારી વાણીનું સ્વાગત કરે. તે દિવ્ય હંસને સત્ય બોલનારો માનીને તે દમયંતીએ કહ્યું કે પંખી શ્રેષ્ઠ નલથી અન્યને હું વરીશ નહીં.
- (1) Hey Damayanti the Man called Nala is the king of the Naishadha country. Your birth be successful it I become her wife you are a gen a mang women and Nala is a gen among mean. Vishista sech a star is conjunct with vishista fancet policy experts say that the marriage of two equal persons leads to disputes so welcome my Speech, Believing the divine goose to speak the truth. Damyanti said of best birth. I will not touch others with the fancet.
- (2) એકવાર ભગવાન બુદ્ધ પોતાના શિષ્યો સાથે કોઈ એક નદીને કિનારે બેઠા હતા. ત્યાં કોઈ એક સ્ત્રી રડતી તથા વિલાપ કરતી આવી, તે ભગવાન બુદ્ધને પગે પડી. દયાળું ભગવાને તેના મસ્તકને સ્પર્શ કર્યા અને તેના વિલાપનું કારણ પૂછ્યું. તે બોલી મારો નાનો પુત્ર વાડીમાં રમતો હતો તેવામાં એક ઝેરી સર્પે દંશ આપ્યો અને તે મૃત્યુ પામ્યો. તે મારો એકનો એક પુત્ર છે. તેના વગરનું જીવન મારા માટે અશક્ય છે. લોકો કહે છે કે તમે અદ્ભુત શક્તિ ધરાવો છો તો મારા પુત્રને સજીવન કરવાની આપ દયા કરો.

(2) Once upon time Lord Buddha was sitting on the bank of a river with his students. Ther was a woman crying and mooning. She fell at the feet of lord Buddha. The merciful God touched his head and asked the reason for her lameut style said my little boy was playing in the from when a poisonous snake bit him and he died his my one and only son. Life without him is impossible for me people say you have wonderful power so pleede- resherret this fon of mine.

- પ્રશ્ન-૨ નીચે આપેલાં રૂપો ઓળખાવો. (કોઈપણ સાત) (૧૪)
- Que-2 Recognize the following grammatical Forms. (Any Seven) (14)
(૧) લતાભિઃ।	(૮) મધૂન।
(૨) મતિઃ।	(૯) ભ્રાતરઃ।
(૩) ભ્રાતરમ્।	(૧૦) ફલાય।
(૪) મુનિનાં।	(૧૧) લતાયમ્।
(૫) ફલાનિ।	(૧૨) પુજયઃ।
(૬) ધેનવઃ।	(૧૩) મત્યા।
(૭) મધુનઃ।	(૧૪) ધેનવે।
- પ્રશ્ન-૩ નીચે આપેલાં રૂપો ઓળખાવો. (કોઈપણ સાત) (૧૪)
- Que-3 Recognize the following grammatical Forms. (Any Seven) (14)
(૧) કુપ્યતુ।	(૮) ભૂષયેત।
(૨) ક્ષુભ્યતુ।	(૯) નૃત્યન્તુ।
(૩) ચિન્તયેમ્।	(૧૦) પૂજય।
(૪) તુષ્ટાવ।	(૧૧) ચિન્તયતુ।
(૫) પીડયત્।	(૧૨) પશ્યન્તુ।
(૬) નૃત્યાનિ।	(૧૩) પીડયેયુઃ।
(૭) કથય।	(૧૪) કુપ્યાનિ।
- પ્રશ્ન-૪ 'કૃદન્ત' નો અર્થ આપી 'સંબધક કૃદન્ત' સદ્રષ્ટાંત સમજાવો. (૧૪)
- Que-4 Give the meaning of 'participle' and Explain with Illustrations the 'સંબધકકૃદન્તઃ'. (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૪ કર્તરી પ્રયોગ અને કર્મણિ પ્રયોગ સદ્રષ્ટાંત સમજાવો.
- Que-4 Explain with Examples the active voice and passive voice.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- Que-5 Write short notes on any two of the following. (14)
(૧) હેત્વર્થકૃદન્તઃ ।
(૨) ઉપસર્ગાઃ ।
(૩) વિદ્યર્થકૃદન્તઃ ।
(૪) અવ્યયાનિ ।
